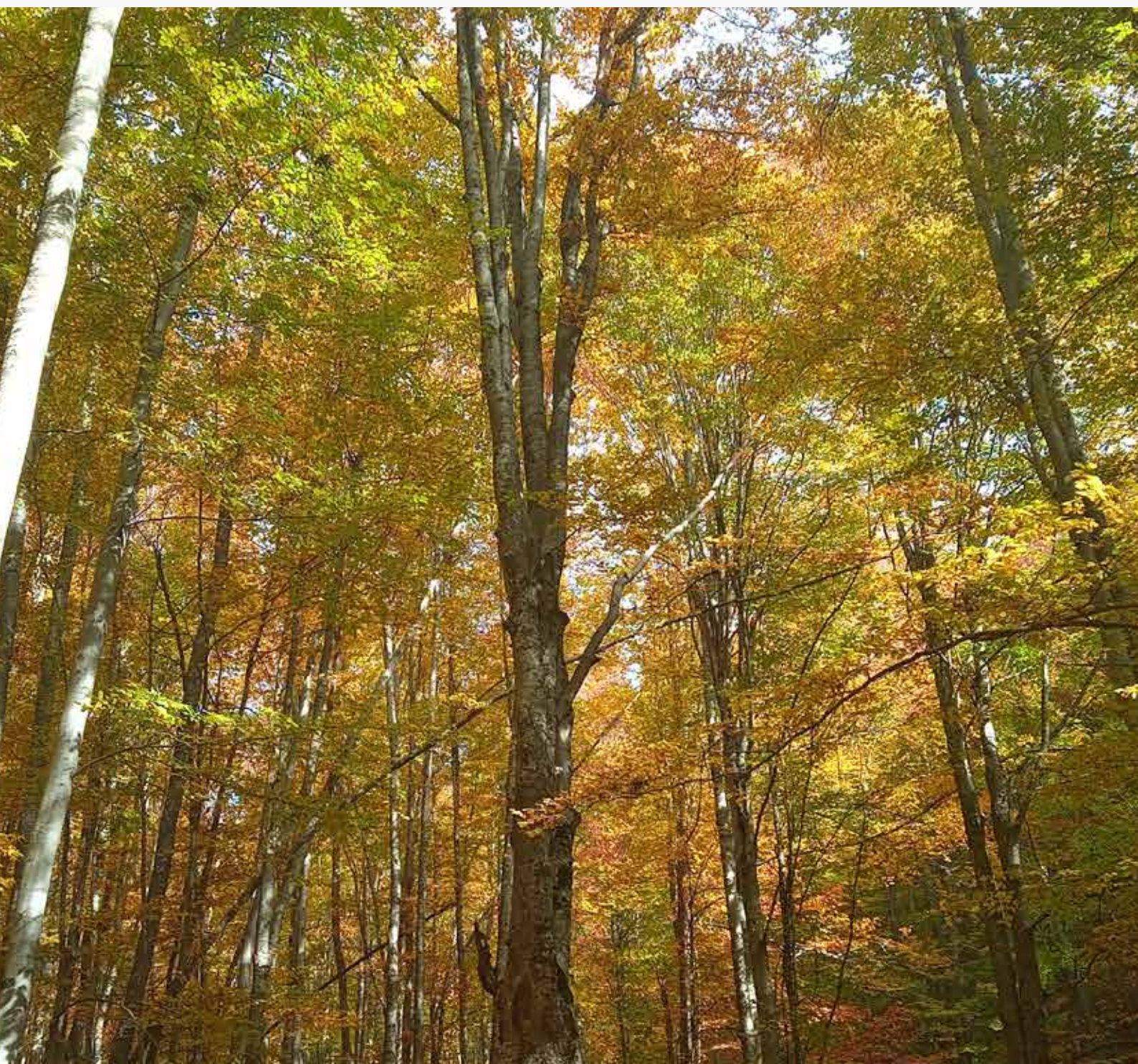
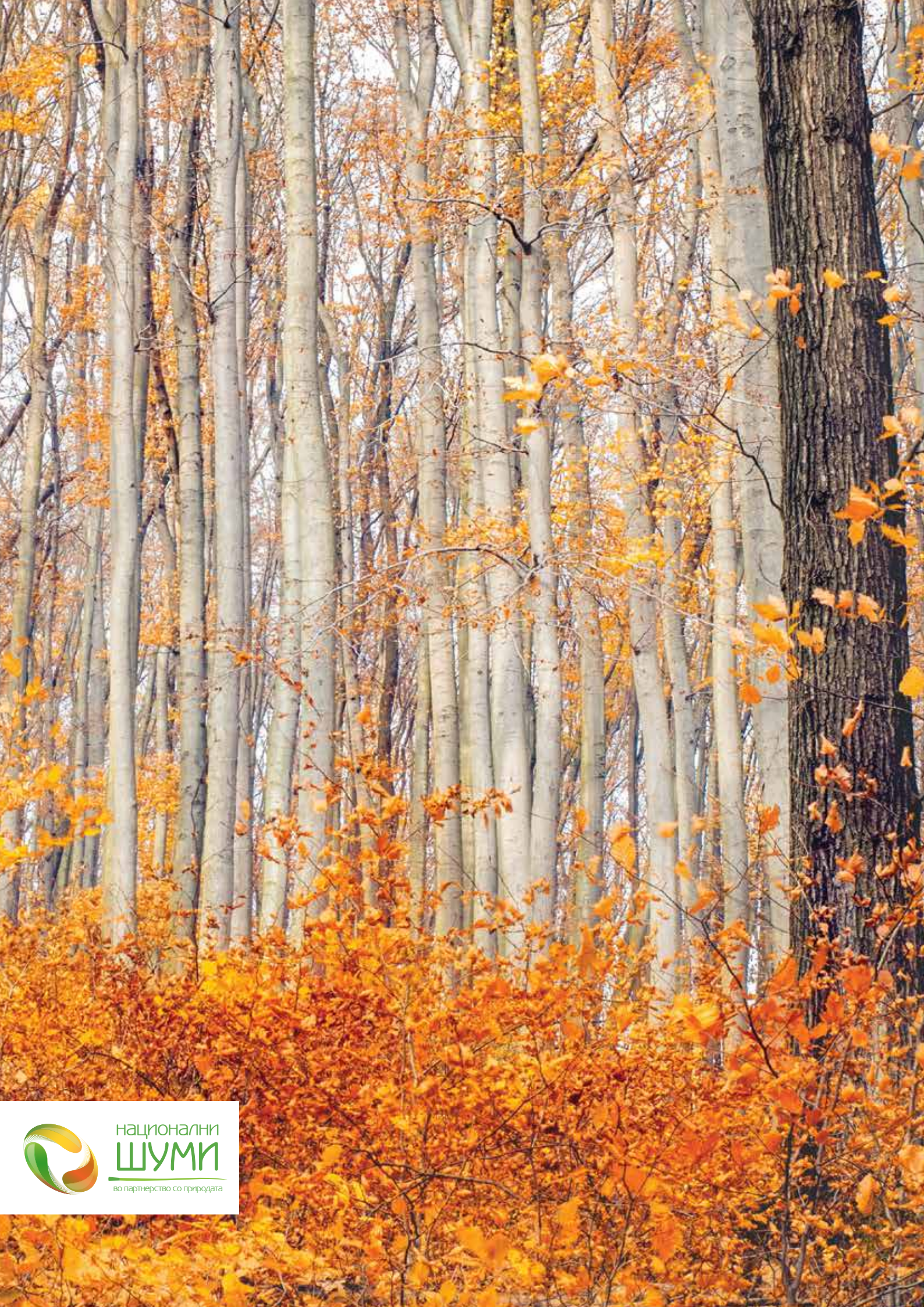

Наши шуми

БРОЈ 78. ОКТОБРИ 2020

ЈП НАЦИОНАЛНИ ШУМИ

национални
ШУМИ
во партнерство со природата

РЕЗИМЕ

ЈП“Национални шуми“ користењето на шумите го врши плански согласно Посебните планови за стопанисување со шуми, на начин кој обезбедува трајно зачувување на нивната површина и зголемување на вредноста на шумите, постојано зголемување на нивниот прираст и принос како и зачувување и унапредување на нивните општокорисни функции кои се во насока на одржлив развој и унапредување на животната средина.

СЕКТОРИ

СЕКТОРОТ ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ШУМИ, ЛОВИШТА И ПРОЕКТИРАЊЕ во ЈП Национални шуми е една од првите организациони единици чија цел е планирано уредување на шумите. За сегашната ситуација во овој сектор, начинот на работа и организација заснована пред се на искуството од минатото, со имплементација на новите електронски елементи, разговараме со: М-р Гоце Николовски - помошник директор во Секторот за уредување на шуми и ловишта и проектирање

ПОШУМУВАЊЕ

По повод 75 години од формирањето на ОНН на “Езеро Младост” во Велес беше организирано пошумување. На манифестацијата беше присутен Премиерот на РС Македонија Зоран Заев, министри од Владата, преставници на дипломатскиот кор, Генералниот директор на ЈП Национални шуми, Зоран Ѓорѓиев, пом. дир. Маре Басова и Николчо Киров, раководителот на Бабуна - Велес Љубинка Попова, вработени од подружницата. Пошумувањето беше извршено на опожарена површина на Езеро “Младост”, со 75 школовани садници од Аризонски чемпрес.

ПОДРУЖНИЦА

Дирекцијата на ПШС Беласица - Струмица, се наоѓа во самиот центар на градот, што значи дека на шумарството во овој крај му се придавало значително значење. Струмица е еден од најубавите градови во државата, сместена во подножјето на прекрасната планина Беласица, шумовита, со исклучително интересни предели, голем број на водопади што ја сместува во делот на исклучително интересни места за посета и рекреација.

04 БЛИЦ

07 ЕДИТОРИЈАЛ

08 РЕЗИМЕ

12 СЕКТОРИ

19 ПОШУМУВАЊЕ

20 ЗАШТИТЕНИ ПОДРАЧА

22 ИНВЕСТИЦИИ

24 ПОЖАРИ

27 ПОДРУЖНИЦА

Весник на ЈП за стопанисување со шуми Национални шуми

Издавач: ЈП Национални шуми • За издавачот: Зоран Ѓорѓиев, директор

Главен и одговорен уредник: Соња Никчевиќ

Редакција: Соња Никчевиќ, • Издавачки совет: Зоран Ѓорѓиев,

Гордана Серафимовска Никола Лозановски,

м-р Гоце Николовски, Никола Киров, м-р Маре Басова

Компјутерска подготовка: Графо Пром

Адреса: ЈП Национални шуми, ул. Перо Наков 128, Скопје-тел. 02/2581 080-факс 02/2581 824

maksumi@mkdsumi.com.mk • www.mkdsumi.com.mk

ФБ кампања на ЈП Национални шуми

Во рамките на редовните активности, Одделението за комуникациски технологии при Секторот за план, анализа, инвестиции и развој, комуникациски и информатички технологии со цел популаризација и афирмација на работата на претпријатието, подготви и изработи неколку видеа за работата и активностите по сектори. Со афирмативен пристап и приемчив пристап со видеата визуелно се објаснети и афирмативно прикажани сите аспекти на работењето во ЈПНШ и начинот и пристапот кон работата во шума, односно стопанисувањето со шумите во РС Македонија.

Видеата се осмислени и продуцирани од Одделението за комуникациски технологии при Секторот за план, анализа, инвестиции и развој, комуникациски и информатички технологии, со техничка поддршка на Одделението за информатички технологии. Во рамките на оваа кампања досега се направени видеа за:

- Општи податоци за работењето, пристап, начин и афирмација на ЈПНШ како општествено одговорна компанија;
- Видео за значењето на дрвото како ресурс во државата;
- Работа и дејствување на Секторот за уредување на шуми и ловишта и проектирање;
- Начин на функционирање на Секторот за план, анализа, инвестиции и развој, комуникациски и информатички технологии;
- Работа и делување на Секторот за заштита на шумите, надзор и внатрешна контрола;
- Работа и делување на Секторот за одгледување, подигање, екологија и лов
- Работа на Секторот за управување со шумско земјиште, шумска инфраструктура и механизација;

Пристапот кон обработка на овие теми е афирмативен, модерен и во современа куса форма на информирање, достапен за секој посетител на ФБ страната на ЈП Национални шуми, YouTube- каналот на ЈПНШ, а преку линк е поставен директен пристап до web -страната на ЈПНШ. Посетеноста на овие електронски медиуми е евидентирана и оценета како исклучително голема и интересна за конзументите на медиумите, со што е потврдена и оправданоста на овој проект за позитивна афирмација на работата на ЈП Национални шуми, значењето на шумите како ресурс, при што се разбиени одредени предрасуди за начинот на стопанисување со шумите во државата.

ЈП НАЦИОНАЛНИ ШУМИ

во партнерство со природата

произведува **4 МИЛИОНИ** садници годишно

НАЦИОНАЛНИ ШУМИ

во партнерство со природата

www.nshdsumi.com.mk

Германско друштво за интернационална соработка) GIZ донираше грбни прскалки за гасење на шумски пожари

БЛИЦ 02

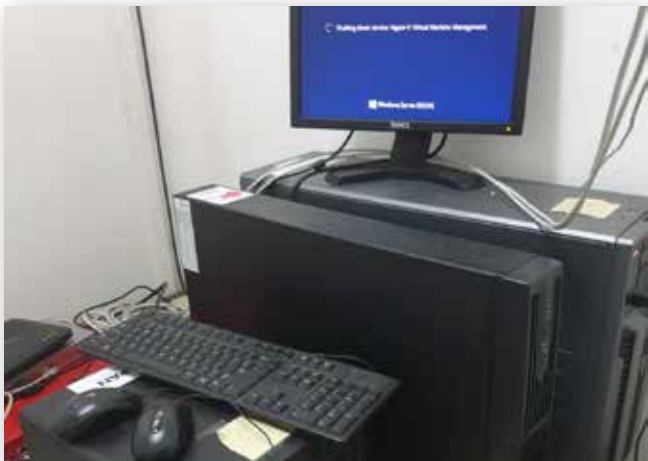
ЈП Национални шуми доби 15 нови грбни прскалки за гасење на шумски пожари. На 29.10.2020, четврток, се изврши примопредавање на донација на грбни прскалки. Донацијата е од страна на GIZ (Германско друштво за интернационална соработка) и е во вредност од 1900 евра. Донирани ни се вкупно 15 грбни прскалки за гасење на шумски пожари од кои 8 ќе бидат наменети за потребите на ШС "Лешница" - Тетово и 7 грбни прскалки за ШС "Шар" - Гостивар.

Монтирана и имплементирана нова серверска инфраструктура

БЛИЦ 03

Шумите се огромен благодет кои имаат непроценливо значење во нашиот еко систем. Самото тоа не насочува кон нашата одговорност, да се посветуваме и кон заштита на истите со применливи научни методи и користење на денешните и развој на нови технологии за навремено да се детектираат ризиците и да се направи соодветна превенција од поголеми катастрофи. За таа цел ЈП Национални шуми во соработка со ЦУК учествува во проект: Градење на капацитети за ЕКО-НПК преку одржливо управување со шумите во Република С.Македонија поддржан од Japan International Cooperation Agency (JICA). Придобивки од проектот се надградба на Македонскиот информативен систем за шумски пожари (MKFFIS) и ГИС информативниот систем за управување со шумите (GFIS) и обезбедување нова серверска инфраструктура за истите, кои беа монтирани и имплементирани во Секторот за уредување на шуми и ловишта и проектирање. Благодарение на овие системи и на податоците кои ги обезбедува ЈП Национални шуми се овозможува полесно детектирање на ризици подрачја, превземање на превентивни мерки и планирање на ресурси за заштита на истите.

Показни активности во шума во рамките на проектни активности

БЛИЦ 04

Во рамки на Меморандумот за соработка помеѓу ЈП НШ и Connecting Natural Values and People Foundation (ЦНВП), ПШС „Шар“ - Гостивар потпиша Договор за соработка со оваа непрофитна организација, со цел спроведување на проектни активности во рамките на проектот "GeM Balkans - Generating momentum on water and forest management", финансиран од Германска федерална фондација за животна средина (DBU), преку Истражувачкиот институт за шумска екологија и шумарство (FAWF), Германија. Во рамките на овој проект беа извршени показни активности во шума, преку одгледувачки мерки насочени кон преведување на едновозрасен насад од бука во повеќевозрастен насад составен од повеќе дрвни видови кои одговараат на месторастењето, со цел постигнување на подобра регулација на водниот режим.

Активностите беа извршени во ШСЕ „Стража – Лакавица“, оддел 52 а, на површина од 3,00 ха. Поконкретно беа извршени следните одгледувачки мерки:

- Проредување на едновозрасен буков насад со интензитет од 25 % заради обезбедување на развој на крошните за подобар раст и урод на семе, како и обезбедување на повеќе светлина и простор за семена обнова од постојниот насад;
- Спроведување на шумски ред на просторот каде се врши проредата пред извршување на активностите на потсејување со семе и пополнување со садници;
- Потсејување со семе од ела во количина од 12 кг на полето каде се врши проредувањето на \ буковиот насад;
- Пополнување со 625 садници од смрча (контејнерски тип) на полето каде се врши проредувањето на буковиот насад;

На овој начин, со преземање на мерки во шума кои се блиски до природните процеси, добиен е подобрен светлосен режим, како предуслов за успешна обнова на шумата и добивање на повеќекатова структура. Со тоа се зголемува капацитетот на шумата за апсорпција и задржување на атмосферските води, подобра искористеност на истите, како и подобрена заштита од ерозија.

Овие активности се во согласност со Критериум 5 – Конзервација и заштита на водите од Паневропските критериуми за одржливо стопанисување со шумите. Активностите во шума Подружницата ги изведе со свои вработени, во соработка со претставници на ЦНВП Македонија, а завршувањето на активностите беше одбележано со дружење, на кое присуствуваше и Директорот на ЈП со своите помошници, како и претставници на ЈУ Национален Парк – Маврово и Шумска Полиција ШПС Гостивар.

БЛИЦ 05

Дезинфекција со специјални возила на ЈП Национални шуми ПРОТИВ КОРОНА вирусот во Кавадарци

Во врска со пандемијата во државата, ЈП Национални шуми од првиот момент ги презема сите потребни мерки и активности за заштита од корона вирус Covid-19.

Преку редовно следење на сите заклучоци и мерки донесени од страна на Владата на РСМ и Главниот координативен кризен штаб за обезбедување целосна координација во врска со спречување на внесување и ширење на Корона вирус Covid-19, вработените во претпријатието се редовно информирани за сите состојби кои настануваат на дневно ниво и постапување по истите, со цел за заштита на здравјето на вработените, нивните семејства и пошироко. Короната не стивнува и токму затоа во Кавадарци, на иницијатива на ПШС БОР Кавадарци повторно е извршена дезинфекција со двете теренски противпожарни возила.

Овие возила покажаа уште една корисна улога. Целта беше да се употребат целосно капацитетите на овие, сега веќе повеќенаменски возила, иако првичната улога им е справување со шумски пожари. Теренските возила имаат повеќенаменска функција и можат да се употребуваат при разни елементарни временски непогоди, за расчитување на поголеми и помали површини после поплави, а во дадениот случај за дезинфекција на улици, дворови и други поголеми површини, со цел за успешно справување со актуелната состојба во државата. Ова е уште еден доказ дека борбата против пандемијата од корона вирус Covid-19, активно и со сите расположиви средства продолжува.

COVID-19-глобална опасност на Планетата Земја

Коронавирусите (CoV) се големо семејство на вируси кои предизвикуваат болести кои се движат од обична настинка до потешки заболувања (SARS-CoV, MERS-CoV). На 31 декември 2019 година, кинеските здравствени власти го известиле СЗО за појава на кластер на случаи со пневмонија од непознат причинител во Вухан, Кина. На 9-ти јануари 2020 година, веќе беше идентификуван нов коронавирус, за кој генетското секвенционирање утврди дека припаѓа на родот бета-корона вируси. Новиот коронавирус (SARS-CoV2) е нов вид на коронавирус што претходно не бил идентификуван кај луѓето и предизвикува заболување наречено COVID-19. Откако голем број на земји во сите региони на СЗО регистрираа случаи, на 11.03.2020 генералниот секретар на СЗО прогласи пандемија на COVID-19.

Вообичаените симптоми и знаци на инфекција се температура, треска, кашлица и тешкотии во дишењето. Кај потешките случаи, инфекцијата може да предизвика пневмонија, тежок акутен респираторен синдром, откажување на бубрезите, па дури и смрт.

Не постои специфичен третман. Сепак, многу од симптомите можат да бидат третирани и затоа третманот треба да е врз основа на клиничката состојба на пациентот.

Од оваа првична информација поминаа 10 месеци, а пандемијата не само што не стивна, туку ескалираше до неочекувани размери. Станува збор за глобална опасност од која никој не е исклучен. Од страна на стручни групации доаѓаат насоки кои треба да се почитуваат, но и покрај тоа коронавирусот си го зема својот данок на оние кои не ги почитуваат препораките, но и кај оние кои несвесно се заразени од други и покрај почитувањето на сите мерки. Податоците се не зачудувачки, туку фрапантни.

Во РС Македонија има голем број зразени и починати, а во одделни делови на светот, скоро секој втор граѓанин е заразен.

Пандемијата Covid 19, покрај загрозувањето на човековото здравје, во голема мерка ја загрози и економската ситуација на глобално ниво, а во голема мерка влијаеше на економијата во државата, што се одрази и на работата на ЈП Национални шуми.

Соња Никчевиќ

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ЗА ПЕРИОД 01-06.2020 ГОДИНА

ЈП "Национални шуми" користењето на шумите го врши плански согласно Посебните планови за стопанисување со шуми, на начин кој обезбедува трајно зачувување на нивната површина и зголемување на вредноста на шумите, постојано зголемување на нивниот прираст и принос како и зачувување и унапредување на нивните општокорисни функции кои се во насока на одржлив развој и унапредување на животната средина. Заштитните функции на шумите се остваруваат преку заштита на земјиштето и други објекти од ерозија, влијание на водниот режим и режимот на ерозивните наноси, заштита на хидромелиоративните системи и објекти, заштита на населби и објекти од јавен и локален интерес во државна и приватна сопственост. Производните функции пак на шумите се во насока на производство на дрво и други производи од шумата.

Од анализата на податоците за извршените работи во областа на користење на шумите, се забележува дека во периодот од 01-06 месец 2020 год. е извршена сеча и изработка на 191.654,35 м³ вкупна дрвна маса, од што на техничко дрво отпаѓаат 35.959,89 м³ или тоа е 66% од планираната динамика за техничко дрво, а на огревно дрво отпаѓаат 155.694,46 м³ или 71% од планот за огревно. Споредено со планираната месечна динамика за сеча од Програмата за работа за периодот од 01-06 месец 2020 год. произлегува дека на ниво на ЈП сечата е извршена со 70%.

Дотурени се вкупно 113.582,97 м³ или 51% од планираната динамика за дотур на вкупна дрвна маса, од што 24.462,97 м³ или 49% од планираната динамика на техничко дрво за дотур, а 89.120,00 м³ или 51% од планираната количина за дотур на огревно дрво.

Извршен е превоз на вкупна дрвна маса од 39.813,22 м³, односно превезени се 48,77 м³ техничко дрво со сопствени камиони и 39.764,45 м³ огревно дрво или тоа е 29% од планираната динамика за превоз на огревно дрво.

Јавното претпријатие во декември 2019 година објави Повик за интерес за склучување на купопродажни договори за техничко и огревно дрво за 2020 година на веб страната на јавното претпријатие. На основ на повикот реализирана е продажба на дрвни сортименти за период 01-06 месец 2020 година во количина од 152.429,27 м³ од кои 28.882,72 м³ техничко дрво, 121.624,57 м³ огревно дрво и 1.921,98 м³ е отпад собран после сеча.

Вкупната залиха на дрвни сортименти на ниво на ЈП "Национални шуми" на 30.06.2020 год. изнесува 93.922,17 м³. Според сортиментната структура, на техничко дрво отпаѓаат 19.342,61 м³ од кои поголем дел е во шума и на шумскокамионски пат, а на огревно дрво отпаѓаат 74.579,56 м³. Вкупната вредност на залихата на дрвни сортименти по планските цени (состојба со 30.06.2020 год.) изнесува 123.380.932,00 денари.

Во изминатиот период, како и во изминатите неколку години, отварањето како и прочистувањето на патната мрежа се извршуваше исклучиво со ангажирање на сопствена механизација, при што се намалува цената на чинење при изградбата на шумски патишта по км. Со соодветни шумски комуникации ќе се овозможи поефтин и побрз превоз, зголемена ефикасност во заштитата на шумите од пожари, растителни болести и штетници, подобрување на превозот на работниците, како отворање на шумите за користење на други шумски производи. Шумски патишта се патишта во кои се вклучени и другите патни инфраструктури кои се долж нивните правци кои се првенствено наменети за одгледување и користење на шумите. Планирани и изградени патишта во шума кои се наменети за

превоз на шумски производи, се сметаат за шумски патишта и ги користат субјектите кои стопанисуваат со шумите. Остварувањето на планските задачи за изградба, реконструкција и прочистување на патишта во периодот од 01-06 месец 2020 год. може да се смета за задоволително. Имено, изградени се вкупно 61,46 км меки патишта, а извршено е прочистување на постоеч-

државните шуми ЈП „Македонски шуми“, и другите субјекти задолжени да управуваат со заштитените подрачја. Работите кои се однесуваат на заштита и користење на приватни шуми го вршат самите сопственици. Стопанисувањето со приватните шуми се врши врз основа на донесени посебни планови за стопанисување, програми или критериуми за стопанисување со шумите во

ката патна мрежа во должина од 1.107,76 км. За реализација на остварените плански задачи за изградба на патишта, реконструкција и прочистување на постоечката патна мрежа во периодот од 01-06 месец 2020 год. потрошени се вкупно 36.477.811,00 ден. со сопствена механизација. Согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за шумите (Сл.Весник на РМ Бр.160 од 31 октомври 2014 год.) во член 92 и 97 стопанисувањето со приватните шуми го вршат сопствениците, а услугите за извршување на стручните работи од областа на шумарството ги вршат Јавното претпријатие за стопанисување со

приватна сопственост. Посебните планови и програми за стопанисување со шумите во приватна сопственост ги донесуваат сопствениците на шумите, а ги одобрува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството. Во првото полугодие од 2020 год. одобрени се вкупно 80.291 м³, од кои на техничко дрво отпаѓаат 8.379 м³ и на огревно дрво отпаѓаат 71.912 м³. Средствата кои се остварени од ознака на техничко и огревно дрво од шума и ознака на дрва од меѓи во приватна сопственост изнесуваат 17.115.567,00 денари.

Активностите во делот на одгледувањето на шумите, се базираат на обврските кои се пропишани со посебните планови за стопанисување со шумите. Со членот 94 од Законот за шуми, регулиран е начинот на издвојување и користење на средствата за проста репродукција на шумите. Средства за проста репродукција на шуми издвојуваат субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост во висина од 10% од вредноста на исеченото дрво, франко камионски пат во шума. Овие средства се наменски и се користат за одгледување и заштита на постојните шуми, за изградба на шумски патишта, за техничко опремување заради вршење на работи за заштита на шумите и изработка на планови за стопанисување со шумите. Во период од 01-06 месец 2020 год., потрошени се средства во износ од 25.146.703 денари за проста репродукција на шуми за извршување на разни одгледувачки работи.

Согласно членот 95 од Законот за шумите за работите на проширена репродукција на шуми средства обезбедуваат: субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост во висина од 3% од вредноста на исеченото дрво на франко камионски пат, сопствениците на шуми во приватна сопственост во висина од 3% од вредноста на исеченото дрво на франко камионски пат, како и правните субјекти што вршат промет на дрво во висина од 3% од вредноста на продаденото дрво и од Буџетот на РМ. Средствата за проширена репродукција на шумите се

користат според годишна Програма што ја донесува Владата на Република Северна Македонија. Согласно предвидената Програмата за проширена репродукција на шумите за 2020 година (Сл.весник на РСМ 265/2019.) Во период од 01-06 месец 2020год.ЈП „Национални шуми“ во целост ги реализира предвидените работи за пошумување на голини и ерозивни земјишта на вкупна површина од 70,00ха и оствари вкупен приход од проширена репродукција на шумите во износ од 5.950.000,00 денари.

Во извештајниот период произведени се вкупно 2.729.686 броја садници од сите возрасти на ниво на ЈП, од кои 1.330.524 броја садници се класично, а 1.395.162 броја се контејнерско производство и 4.000 броја резници-други садници од разни возрасти. Од реализацијата на оствареното расадничко производство (одделение за сметководство) е остварен вкупен приход од 2.422.986,00 денари.

Пошумувањата предвидени според Посебните планови за стопанисување со шуми се реализираат во неколку фази според предвидената динамика, обработка на почвата (механизирана или рачна обработка на почвата, а во зависност од теренските услови). Изборот на дрвните видови за пошумување на предвидените површини е според едафско-климатските и педолошки услови, адаптивни за успешна прифатеност и понатамошен развиток на садниците. Во зависност од надморската височина и географската местоположба на локалитетите се пошумува со

дрвени видови кои се адекватни во согласност со педолошката структура на почвените и климатските услови.

Заштитата на шумите е систем на мерки и активности кои се спроведуваат со цел да се обезбеди опстанок на шумите, зачувување на здравствената состојба и виталност на шумите од противправно присвојување и користење, пожари, растителни болести и штетници, бесправни сечи, противправно собирање на други шумски производи и други оштетувања. За заштита на шумите и шумските култури од растителни болести и штетни инсекти утврдени се средства преку Програмата за проширена репродукција на шумите за 2020 год. Активностите се во насока на:

-Превентивна заштита на шумите и шумските култури преку организирана Извештајно дијагнозно прогнозна служба (ИДП служба) и заштита на шумите и шумските култури од растителни болести и штетници.

Од аспект на заштита на шумите, а со оглед на нашите климатски услови, како најголем произлегува проблемот со заштита на шумите од пожари кои како деструктивен елемент се сметаат за елементарна непогода со која на шумскиот фонд му се нанесуваат повеќекратни штети.

Согласно податоците кои се прибираат во текот на годината, а истите се добиени од: Електронскиот систем МКФИС, преку статистичките листови кои ги доставуваат подружниците и електронските Месечни извештаи за реализирани активности на шумочуварската служба доставени до Секторот за заштита на шуми, надзор и внатрешна контрола, евидентирани се 56 пожари во текот на периодот од јануари-јуни 2020 година, со вкупно опожарена површина од 884,66 хектари, а опожарена дрвна маса е 7.199м³ при што е причинета штета од 70.641.250,00 денари. Вкупните трошоци за гаснење на пожарите изнесуваат 698.514,00 денари. Во гаснењето на сите пожари учествувале 644 гасначи во екот на пожарите, од кои поголем број се вработени во ЈПНШ, а останатите се гасначи од други субјекти.

ЈП „Национални шуми“ со својата активност целосно е вклучено во воспоставувањето на Методологијата за мониторинг и процена на веројатност за ризик од шумски пожари, во консултација со домашни и странски експерти, а која се темели на елементи на ризик од шумски пожари и алатки за процена на ризикот. Со посебно софтверско решение изработено по принципите на Методологијата за мониторинг и процена на веројатност за ризик од шумски пожари се утврдува дневната опасност за појава на шумски пожари, како и следење на однесувањето на отпочнатите шумски пожари.

Со оглед на зголемената опасност од пожари на отворен простор што се должи на високите температури на воздухот, како и известувањето и проценките за очекувани топлотни бранови во пролетниот и летниот период од годината, како и во согласност со член 57, став 3, од Законот за шуми:

- Со допис со арх.бр.11-251/1 од 16.04.2020 година ЈПНШ поднесе Барање воведување забрана на движење во шумите со кои стопанисува јавното претпријатие, по што МЗШВ воведе

Делумна забрана за движење во шума и шумско земјиште од 06-20 часот, бр.49-4536/2 од 16.04.2020 година, која беше со важност се до нејзиното отповикување и тоа до 24.04.2020 година. Движењето во шума беше дозволено единствено со писмена дозвола издадена од подружниците на ЈП „Национални шуми“ за подрачјето со кое стопанисуваат. Ограничувањето не важеше за вработените во ЈП „Национални шуми“.

Заштитата на шумите од шумски штети претставува сериозен фактор во зачувување на шумскиот фонд. Бројот на прекршителите, односно сторителите на шумски штети и кражби на дрво во последните години се зголемува, а со тоа на шумскиот фонд му се нанесуваат значителни штети. ЈП „Национални шуми“ преку Секторот за заштита на шумите, надзор и внатрешна контрола и шумочуварската служба, заштитува вкупна површина од 1.139.659ха.

Согласно Законот за шумите (Сл.весник на РМ, бр.160 од 31.10.2014год.) во член 81, дефинирано е дека правните субјекти кои стопанисуваат со државните шуми вршат реонско чување на шумата. Реонското чување го врши шумочуварска служба во состав на ЈП „Национални шуми“ и другите субјекти кои стопанисуваат и управуваат со заштитените подрачја без оглед на нивната намена. Припадниците на шумочуварската служба во шумочуварските реони особено се овластени да: го чуваат реонот од бесправни сечи и шумски кражби, да вршат преглед на сите средства со кои се превезува или пренесува дрво во шумочуварскиот реон и на контролните рампи на шумските патишта, да ги легитимираат сите лица затечени во шума, да известуваат за појавени шумски пожари, растителни болести, шумски штетници и други непогоди во шумочуварскиот реон. За сите бесправни дејствија да ги известуваат надлежните органи во правните субјекти за стопанисување со шумите, а против прекршителите да поднесуваат барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен орган.

Во извештајниот период реализирани се активности согласно Инвестиционата програма за 2019 година и тоа: Набавка на специјални теренски возила за гаснење на пожари, Дел III – НАБАВКА НА ОСНОВНИ СРЕДСТВА со процената вредност од 10.000.000,00 ден. која беше започната во декември 2019 год. и истата е реализирана по склучен Договор бр.03-14/25 од 13.03.2020 год., согласно договорот набавени се (5) специјални теренски возила марка Great Wall, модел STEED 6 со вградени пумпи, со товарен простор (пик-ап варијанта, отворен тип) од сопствени финансиски средства. Согласно Инвестиционата програма за 2020 година, во делот на производство реализирана е изградба на три дрвени шумски мостови на планинските реки, кои служат за превоз на дрвени сортименти и истите се обновуваат на неколку години, на територијата со која стопанисува ПШС „Малешево“, Берово. Вредноста на инвестицијата е во износ од 60.000,00 ден. и е реализирана од сопствени финансиски средства.

Подготвила:Гордана Серафимовска

ТИМСКАТА РАБОТА КАКО ОСНОВА ЗА СПРАВУВАЊЕ СО ПРЕДИЗВИЦИТЕ

СЕКТОРОТ ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ШУМИ, ЛОВИШТА И ПРОЕКТИРАЊЕ во ЈП Национални шуми е една од првите организациони единици чија цел е планирано уредување на шумите. За сегашната ситуација во овој сектор, начинот на работа и организација заснована пред се на искуството од минатото, со имплементација на новите електронски елементи, разговараме со:

М-р Гоце Николовски - помошник директор во Секторот за уредување на шуми и ловишта и проектирање

Осврт кон задачите и работата која се врши во Секторот за уредување на шуми, ловишта и проектирање

- Една од најважните дејности во одржливото стопанисување и управување со шумите е уредувањето со шумите, активност со која преку предвидување на низа мерки треба да осигура трајност во користењето на дрвното богатство со истовремено одржување на стабилност и очување на шумската биоразноликост за следните генерации. Планирањето во шумарството и грижата за шумите на просторот на нашата држава има повеќедецениска традиција. Постојат разни податоци за почетоците на планското стопанисување и грижа за шумите на овие простори, но како почетоци на планирањето во оваа форма која сега го имаме, датираат од 1946 година, а тоа се зачетоците на уредувањето при Министерството за шуми и руди. Во 1952 се формира Заводот за уредување на шуми, како дел од секретаријатот за земјоделие, шумарство и водостопанство. Во тоа време во рамките на Заводот се изработувале и елаборати за високопланинските пасишта, како и проекти за шумски сообраќајници. Благодарение на тоа шумските сообраќајници кои се изработувале во тоа време биле многу квалитетни, потрајни и посигурни. По формирањето на ЈП „Македонски шуми“ во 1998 година, во 2000 година Заводот за уредување на шуми се припојува кон структурите на новоформираното јавно претпријатие и како Сектор за уредување на шуми, ловишта и проектирање. Во денешно време секторот е дел од ЈП „Национални шуми“ и во период од 10 години има изработено 181 посебни планови за стопанисување со шуми за државните шуми со кои стопанисува јавното претпријатие. Бројот на шумско стопански единици варира, бидејќи понекогаш има потреба да спојат две единици во една поради голем број на приватни површини или да се подели некоја единица поради зголемување на површината како резултат на опфаќање неуредени површини. Сите активности во шумите, како што се одгледни сечи, изградба на шумски сообраќајници, пошумување и сл., мора да бидат предвидени во посебните планови за стопанисување со шуми. Овие планирања се базираат на научна, стручна и законска основа и имаат за цел да се обезбеди трајност во стопанисувањето со шумите со постојано зголемување на вредноста на шумите. Со нив се води сметка дозволниот сечив етат да биде помал од прирастот на шумите.

Во плановите за стопанисување со шумите проектантите за уредување на шумите освен за зголемување на прирастот, квалитетот и заштитата на дрвото од разни штетници, болести и пожари, посветуваат внимание и за зголемување на општокорисните функции на шумите, како што се заштитните функции, производство на кислород, подобрување на водниот режим, рекреативните функции, подобрување на условите за дивите животни и сл.

ТЕКОВНИ АКТИВНОСТИ

За жал корона вирусот има влијание и врз извршување на тековните активности, па проектантите се соочуваат со големи проблеми. Сепак уредувачите прават големи напори и самопожртвоуваност, да нема застој во работата. Сите се свесни и совесни дека подружниците имаат потреба од Посебни планови, бидејќи без нив не ќе можат да работат во тие шумскостопански единици па затоа проектантите иако често престојуваат во ризични подрачја изложени на сите опасности од вирусот, не дозволуваат да има застој на теренските активности. За таквиот однос на самопожртвуваност кон работата и претпријатието големо влијание има и разбирањето кое го имаме од страна на генералниот директор Зоран Ѓорѓиев, кој ни даде цврста поддршка во овие тешки моменти.

Јас мислам дека многу е добро што генералниот директор не само што доаѓа од рамките на вработените во претпријатието, туку е и шумарски инженер, па има големо разбирање за проблематиката и проблемите со кои се соочуваме. Мислам дека еден период и самиот тој учествувал во теренските активности за изработка на шумскостопанските основи во подружницата од Кавадарци, па затоа имаме и голем резпект кон него. Сето тоа придонесува од негова страна да има разбирање за деликатните состојби во кои често се наоѓаме и секогаш да имаме максимална поддршка. Тоа на некој начин ни помага и не мотивира да одржиме високо ниво во работата, бидејќи постојано се трудиме да ја оправдаме таа поддршка и доверба. Би сакал тука да ја истакнам и одличната соработка со помошниците директори и вработените од другите сектори, со кои заеднички ги решаваме сите проблеми и заеднички се справуваме со сите предизвици.

Каква е соработката со други институции со кои сте насочени за соработка

Сакам да ја потенцирам одличната соработка и координација со Секторот за шумарство и ловство при МЗШВ и со членовите на рецензионите комисии за шумарство и ловство. Таму има навистина совесни и професионални вработени, кои секогаш се расположени за соработка. Ние постојано се трудиме да го одржиме и надоградиме тој коректен однос, па често за разни одлуки се координираме и консултираме со нив. Се разбира дека таа соработка е двонасочна, па и ние во секоја прилика им излегуваме во пресрет на нивните барања. Така често извршуваме задачи за потребите на МЗШВ надвор од нашите тековни обврски, како на пример активно сме вклучени во комисијата за пренамена на шумското земјиште, со стручни мислења и совети помагаме во донесување законски и подзаконски акти, овозможуваме картографска логистика и сл.

Со какви проблеми се соочувате во тековната работа

Проблемите со кои се соочуваат подружниците силно ги чувствуваме и ние, но имаме разбирање и правиме големи напори да си ја завршиме својата работа што е можно поквалитетно и поодговорно. Ние сме свесни дека вработените од подружниците за време на извршување на нашите теренски работи имаат и други обврски, па често имаме проблеми со недоволен број работници на располагање и возило на располагање без кое е невозможно да се стаса на сите места кои треба да бидат обработени во плановите.

Од исклучително големо значење за подружниците е сериозно да го разберат уредувањето на шумите и активно да учествуваат во целиот процес на изработка на посебниот план. Колку поквалитетно ќе се извршат теренските активности, толку поквалитетно ќе биде планирањето и толку ќе им се олесни работата подоцна. Последиците од недоволниот ангажман и заинтересираност подоцна ги чувствуваат самите подружници, па се бараат измени и дополнување на основите.

Колку посебни планови за стопанисување со шуми и посебни ловностопански основи во просек изработувате

Оваа година има за изработка 14 посебни планови за стопанисување со шуми, но поради потешкотиите дел од подружниците да обезбедат вработени за извршување на теренските активности, моравме да ги зајакнеме сопствените капацитети, па за навремено и квалитетно извршување на теренските активности оваа година на помош ни притекнаа и некои вработени од другите сектори кои порано работеле како уредувачи. Благодарение на тоа поголем дел на теренските активности веќе се завршени, а останатите се во завршна фаза.

Напредно со тоа по потреба се изработуваат и измени и дополнувања на посебните планови за стопанисување со шумите т.н. анекси. Се трудиме да им излеземе во пресрет на подружниците и правиме се што е во наша моќ да им ги олесниме работите. Оваа година досега изработивме 16 анекси, а до крајот на годинава има најава за уште неколку.

За разлика од шумските основи, оваа година имаме исклучително голем број на посебните ловностопански основи. Претходно во текот на пролетта се извршија теренските активности за изработка на 54 ловни основи. За наша несреќа токму во тој период беше во полн замав првиот бран на короната, па се соочивме со огромни проблеми да ги извршиме теренските активности, а при тоа да не ги изложуваме на сериозни ризици по здравјето вработените. Имаше ситуации во некои ловечки друштва со кои требаше да работиме вработените да се заболени од корона, но благодарение на нашата претпазливост и големи напори да ги заштитиме вработените, се минимизираа сите опасни ситуации по вработените и во секторот досега немаме ниту еден заболел при извршување на теренски активности.

Реализација на започнати проекти и учество во нови проекти од областа на уредувањето на шумите (обуки, тренинзи, советувања)

-Покрај тековните активности, вработените во Секторот за уредување на шуми, ловишта и проектирање често се вклучени во разни проекти. Голем број на невладини организации и странски агенции го препознаваат значењето, потенцијалот и стручноста на секторот, па настојуваат да не вклучат во своите проектни активности. Тука можеме да ја споменеме долгогодишната соработка со јапонската владина агенција JICA, благодарение на што неколку години наназад во Јапонија одат на обука дел од вработените во Секторот. Како дел од таква обука бев и јас, каде покрај стручната надовградба подобро го согледав значењето на невладиниот сектор и разните владини агенции како JICA за шумарството и за државата, па затоа во нив гледам како сериозен партнер со кој можеме полесно да ги оствариме нашите цели и задачи. Ние како јавно претпријатие и како сектор имаме полза од тие проекти и таа соработка со невладиниот сектор и разните владини агенции од пријателските држави, бидејќи благодарение на нив преку разни обуки и техничко опремување континуирано ги јакнеме своите капацитети.

Како дел од тие обуки ние пред неколку години се обучивме за изработка на карти во GIS, што многу ни ја олесни работата. Ова се должи на поддршката и соработката која ја имаме со јапонската владина агенција JICA, која ги обучи вработените за имплементација на GIS, обезбеди финансии за трансформација на постојните карти од AutoCad во GIS, и обезбеди опрема за имплементација на GIS-от. Тоа беше во рамките на проектот за развој на интегриран систем за превенција и рано предупредување од шумски пожари, бидејќи картите на шумскостопанските единици и податоците од посебните планови за стопанисување со шуми беа основа за негова изградба.

Оттогаш со чести обуки го надоградуваме тоа знаење, како што на пример се изврши во месец октомври во просториите на Факултетот за шумарски науки, пејзажна архитектура и екоинженеринг „Ханс Ем“ од Скопје. Оваа обука се одржа под покровителство на CNVP, во рамките на проектот „Создавање услови за развој на шумските и сливните подрачја на Балканот“ финансиран од Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU), со кој ќе се изврши зајакнување на капацитетите на шумарските проектанти. Главната цел на проектот е да се подобрат постојните практики во планирањето на управување со шумите од аспект на подобрување на планирањето на шумската хидрологија во рамките на плановите за стопанисување во Северна Македонија и Албанија. Покрај тоа во моментот од страна на JICA вработените во секторот се обучуваат и за имплементирање мерки за подобрување на заштитните функции на шумите. Овие мерки би требало да се имплементираат во законодавството и во иднина да станат дел од посебните планови за стопанисување со шуми. Со нив ќе се дефинираат делови од шумата кои имаат нагласени заштитни функции и во нив ќе се предвидуваат соодветни активности со кои ќе се подобруваат тие функции. Воедно напоредно се врши обука на вработени во секторот за имплементација на современи методи и помагала за попрецизна изработка на плановите. Конкретно се работи на обука за употреба на дроновите во планирањето и картографијата. Дронот е многу корисна алатка чија палета на употреби во шумарството постојано се проширува со нови можности.

Кои се следните чекори во осовременување на работата во секторот

Сегашната обука за употреба на дронот во шумарството е насочена кон изработка на 3D картографски модел на ерозивно подрачје, кое ќе послужи за проектирање биолошки мерки и разни градежни објекти кои ќе помогнат да се намали ерозијата и да се намалат последиците од поројни водотеци. Планираме во обуката со дроновите да ги вклучиме сите проектанти за да ги осознаат можностите на дронот, но идејата ни е да се обучат 3 вработени кои ќе оперираат со дроновите. Ова според мене е важно, бидејќи станува збор за скапи и осетливи инструменти, па како резултат и на најмало невнимание може да се оштетат и да станат неупотребливи.

До крајот на годинава во зависност од развојот на состојбата со ковид-19, во соработка со JICA планирана е уште една обука, со која ќе се обучиме да ракуваме во тоталната станица која ќе ја добиеме како донација од оваа јапонска владина агенција. Тоталната станица во иднина ќе ни биде големо помагало при проектирање и изведба на Есо-DRR мерките, но ќе ни биде корисна алатка и за други намени, како на пример проектирање и трасирање на шумски сообраќајници.

Соработката со JICA датира од 2011 година...

Како што претходно напоменав, Секторот за уредување на шуми, ловишта и проектирање често е вклучен и соработува во разни проекти. Помеѓу сите тие организации со својот обем и значење се издвојува соработката со јапонската владина агенција JICA. Јапонската влада преку оваа агенција, настојува преку трансфер на знаења и вештини и техничко опремување да ни помогне да ги зајакнеме капацитетите на ЈП „Национални шуми“ за во иднина поуспешно да се справуваме со предизвиците и новите задачи. Досега јапонската влада има реализирано еден проект со ЈП „Национални шуми“ во кој бевме вклучени како сектор, а во тек е и втор уште поголем проект со поголем буџет.

Првиот проект беше реализиран во период од 2011 до 2014 и со него се зајакнаа нашите капацитети за справување со шумски пожари. Во рамките на проектот се изгради интегриран систем за превенција и рано предупредување од шумски пожари, како и зајакнување на националниот координативен механизам за споделување и соработка помеѓу домашните релевантни институции за превенција и рано предупредување од шумски пожари.

Со оглед дека нашите посебни планови за стопанисување со шуми се важен извор за информации за степенот на загрозеност од шумски пожари, додека нашите карти овозможуваат подобра прегледност на шумите и нивна отвореност со шумски сообраќајници, зајакнувањето на нашите капацитети беа насочени во таа насока. Секторот се обучи за употреба на GIS-от во картографијата, се изработи нов софтвер за изработка на основите и добивме техничка опрема за да можеме да го надоградуваме системот со податоци неопходни за негово функционирање.

Во моментот во тек е втор прокт на JICA во кој се вклучени вработените на секторот. Во рамките на овој проект вработените се обучуваат за имплементација на Eco-DRR (Ecosystem-Based Disaster Risk Reduction) мерките во нашата држава. Eco-DRR мометално е своевиден тренд во глобални рамки, чии напори се насочени кон подобрување на заштитните функции на шумите и со помош на билошки и технички мерки се настојува да се минимизираат штетните влијанија на природните непогоди.

За да биде појасно, со овој проект се обучуваме да ги минимизираме последиците од природни непогоди како што беа оние во Шипковица и Стајковци, во кои покрај големата материјална штета имаше и голем број човечки жртви. Санирањето на последиците од природните непогоди се исклучително скапи и долготрајни, додека загубата на човечки животи е ненадоместлива. Затоа во иднина тие вештини и нивната имплементација можат многу да и помогнат на државата и на граѓаните во заштита на нивните животи, на нивните домови, инустриските капацитети, обработливите површини, водните капацитети и др. Како дел од овој проект се одбрани 3 локации каде ќе се имплементираат мерките за намалување на последици од природните непогоди. Вработените во секторот се вклучени во текот на целиот проект од планирање на мерките, па се до нивно имплементирање и следење на резултатите и надгледување на теренските работи. Тука се вклучени и секторот за одгледување и подружниците на чија територија се реализираат проектните активности. Првиот дел од проектот се реализира кај м.в. Коцалија на територија на подружницата „Плачковица“ од Радовиш. Тука се демонстрира модел за санација на ерозивно подрачје и уредување на пороен водотек. Овој дел од проектот е во завршна фаза и веќе се отпочнати подготовки за следната локација која е одбрано да биде кај браната Лисиче на територија на подружницата „Бабуна“ од Велес. Тука ќе се демонстрира модел на санирање ерозивно подрачје и заштита на езерото од ерозивен талог. Третата локација ќе биде на планината Водно и тука бидејќи теренските активности ќе се одвиват на територија која е под инженеринг на град Скопје, ние ќе бидеме вклучени само како набљудувачи и ќе собираме искуство. Во рамките на овој проект не е исклучено да биде вклучена и четврта локација, која ќе се наоѓа на територија на подружницата „Шумарство“ од Свети Николе, на која ќе се стекнеме со стручна надоградба за проектирање и подигање на полезащитни шумски појаси.

Каков е бенефитот за ЈП „Национални шуми“ од соработката со JICA

Бенифитот за ЈП „Национални шуми“ од соработката со JICA е огромен. Не само што се врши трансфер на знаење, туку се врши и опремување на претпријатието за имплементација на мерките. За таа цел веќе е извршено опремување на расадникот во Свети Николе со современа опрема за производство на садници, а како ќе одминува проектот постепено ќе се врши опремување и на секторот за уредување на шуми, ловишта и проектирање.

Интересно е да се напомене дека во рамките на проектот ќе се набават и 3 дронави за секторот, што значи дека ќе имплементираме и нови технологии во планирањето во шумарството. Она што за многумина е играчка, за уредувачите ќе биде моќна и полезна алатка чии можности и употребни вредности во шумарството секојдневно се прошируваат. Со помош на нив на пример ќе можеме попрецизно да се картираат површините под шуми, да се врши разграничување на разни типови шуми, да се картираат опожарени површини, да се изработуваат 3Д карти на теренот, да се дизајнираат Eco-DRR мерки, да се картираат шумски сообраќајници, да се пребројува дивеч и сл.

И не само тоа, вработените во секторот од JICA досега добија повеќе обуки со кои значително ги зајакнаа своите капацитети, извршија стручна надоградба и започнаа имплементација на нови технологии и средства. Во рамките на од овие обуки повеќе вработени од секторот дел од обуката ја реализираа во Јапонија, со што практично се запознаа со резултатите од спроведувањето на мерките од проектните активности. Судејќи според вниманието кое ни го посветуваат и желбата да ни помогнат, не е исклучено јапонската влада преку JICA и во иднина да продолжи да ни помага преку разни проекти. Сепак тоа во многу ќе зависи и од нас самите, колку сме заинтересирани и кооперативни во проектите. Можеби гледано краткорочно нашите обврски и ангажман како јавно претпријатие за многумина преставува дополнителен товар и обврска, но гледано долгорочно сите ние како колектив и како држава ќе имаме големи бенифити од помошта која преку JICA ни доаѓа од јапонската влада.

Ваше размислување за унапредување на Секторот во услови на пазарна економија

- Многумина имаат погрешна претстава дека шумарството е само сечење и искористување на дрвото. Тоа е сосема погрешно. Шумата како целина има голем број општокорисни функции чија вредност е многу поголема од вредноста на дрвјата. Таа нуди голем број екосистемски услуги кои имаа големо влијание врз животната средина, безбедноста и здравјето на луѓето, зачувувањето на дивите животни и др.

Ние како проектантите тоа го имаме предвид и мерките кои ги предвидуваме не се само насочени кон подобрување на квалитетот и зголемување на вредноста на шумите, туку се во насока на очување и подобрување на тие екосистемски услуги кои ги даваат шумите. Јас често во дискусија со еколозите потенцирам дека ние шумарите сме всушност најголеми заштитници на шумите и благодарение на нашите повеќедецениски напори сега имаме прекрасни шуми кои наводно тие сакаат да ги заштитат. На пример, Шар Планина, Осоговските планини, Малешевијата, Кожуф и др. Тие шуми се прекрасни бидејќи шумарството повеќе децении со разни одгледни мерки се грижеле за нив. Јас постојано потенцирам за шумите не се штетни планските сечи, туку нелегалните сечи. Ние преку планските сечи внимаваме да одржиме стабилни, здрави и отпорни шумски екосистеми, со други зборови правиме позитивна селекција при што од шумите ги вадиме сите болни, оштетени, криви, престарени и оние стебла кои му пречат на подмладокот да расте. Поради тоа мислам дека уредувањето на шуми и ловишта треба да биде во рамките на државата, без разлика дали тоа би било како дел од агенција, управа, дел од МЗШВ или во рамките на државно претпријатие кое стопанисува со државните шуми. Тоа го темелам на основа на стекнати сознанија што во развиените држави, како што се Словенија, Австрија, Германија, Јапонија, каде планирањето во стопанисувањето со државните шуми е под ингеренции на државата и за таа цел се формирани специјализирани институции кои го изведуваат тоа. Ако уредувањето се пушти на слободен пазар, тогаш во борба за поголем профит финансискиот ефект од предвидените мерки ќе има големо влијание врз давањето на идните насоки за стопанисување со шумите. Секој стопанисувач со шумите ќе настојува да ангажира проектант кој ќе му дава што е можно поголем етат за сеча, без притоа водејќи сметка за останатите општокорисни функции на шумите. Доволно е да се видат некои искуства од соседството, каде приватизацијата на шумарството доведе до катастрофални последици по шумите. Во услови на пазарна економија, секој инвеститор гледа што е можно побрзо да си ги поврати инвестираните средства и да оствари што е можен поголем профит, па тука страда шумата и целиот животински свет.

Имајќи ја предвид комплексноста на работата, каква е екипираноста на Секторот

- Проектантот за да изработи посебен план за стопанисување треба да има добро познавање од сите шумарски области. Поради тоа се настојува во уредувањето на шумите и ловишта да се ангажираат шумарски инжињери, магистри и доктори кои се истакнуваат со своите стручни квалитети и способности. Овој тренд се труди да го следи и нашето претпријатие. Тоа се гледа во структурата на вработените. Во секторот се вработени 27 лица од кои 1 доктор на шумарски науки, 1 докторант на науки од областа на зачувување на животната средина и фитоценологијата, 4 магистри на шумарски науки, 3 последипломци, 14 дипломирани шумарски инженери. Секторот организационо е поделен на две одделенија: одделение е за уредување на шуми и ловишта, и одделение за GIS, картографија и катастар. Одделението за уредување на шуми и ловишта ги изработува посебните планови за стопанисување со шуми и посебните ловностопански основи. Најголем дел од вработените се ангажирани токму во ова одделение.

Одделението за GIS, картографија и катастар извршува разни работни задачи кои се однесуваат на картографскиот дел, при што соработуваат со проектантите за уредување на шуми и ловишта. Во рамките на ова одделение се наоѓа и проектирањето на патиштата, како и техничарите кои учествуваат во изработка на картите и оперираат со плотерот.

Во иднина постојат реални изгледи да се формира и одделение за Есо-DRR, па можно е да се наметне потреба од доекипирање со шумарски инжињери кои ќе работат на намалување на ерозијата, уредување на поројни водотеци и намалување на ризиците и последиците од природни непогоди. Ова би било од огромно значење за нашата држава, бидејќи ние сме силно погодена од ерозивните процеси и негативните влијанија на природните непогоди кои за жал често предизвикуваат и губење на човечки животи.

Секторот за уредување на шуми, ловишта и проектирање е најголем во рамките на Дирекцијата при ЈП „Национални шуми“.

Тоа е и разбирливо поради големиот обем и тежината на работните активности. Во зависност од годината најчесто проектантите поминуваат 5 до 6 месеци на терен, каде до израз доаѓаат стручноста, физичката и психичката подготвеност за работа.

Стручноста и посветеноста кон струката се огледа и во тоа што од вработените во секторот досега се изработени голем број на научни трудови од областа на шумарството и неколку книги.

Стручноста во комбинација со наука, кај вработените во секторот често се крунисува со издавање стручни публикации, како што е случај со др Славе Петрушевски кој од неодамна е во пензија, но остави силен белег во уредувањето и шумарството. Тој неодамна ја издаде книгата „Шумите во Република Македонија – Предвидени и извршени одгледувачки марки и шумско-културни работи во период од 1960-2010г., ефекти од нивната примена и препораки“. Оваа стручна книга преставува сублимат и пресек на 50 години уредување на шумите во РС Македонија и добра основа за сите подоцнежни компаративни научни истражувања. Во финална фаза на издавање е и неговата втора книга, со што ќе се збогати стручната литература од областа на шумарството во нашата држава.

Покрај тоа, секторот за уредување е своевиден и расадник за кадри од областа на шумарството. Тоа не е за изненадување бидејќи ние постојано сме присутни на терен и во подружниците низ државата и со нив ги преживуваме истите проблеми кои ги мачат. Ваквата природа на нашата работа ни помага добро да ги познаваме состојбите во претпријатието, а воедно да имаме голем круг на познаници и пријатели помеѓу вработените во подружниците со што се градат исклучително квалитетни кадри. Сето ова во комбинација со стручноста која се гради преку голем број на изработени шумски и ловни основи верувам дека е доволна причина за да се наметне како логична довербата која им се дава на искусни уредувачи преку распоредување повисоки и поодговорни работни места каде ќе може подобро да се искористи нивното искуство и знаење. Тоа е добро и за самиот сектор, бидејќи уредувањето на шуми според мене треба да е динамичен процес. Со тоа воедно ќе им се ослободува место на помлади и физички поподготвени, бидејќи уредувањето на шуми сепак е работа за која треба добри психо-физички способности за да се издржат сите теренски напори.

Уредувањето има и една друга карактеристика на создавање силна поврзаност помеѓу уредувачите и јакнење на тимскиот дух. Теренската работа, големите предизвици и одвоеност од фамилиите тешко им паѓа на многумина, но од друга страни создава силна врска помеѓу самите уредувачи и доаѓа до израз тимската работа во која несебично си помагаат и се надоврзуваат едни на другите. Едноставно делуваме како една фамилија со кои си ги делиме добрите и лоши моменти. Се разбира и дека има недоразбирања, но со оглед дека тука има индивидуи со изразени интелектуални квалитети тоа е и нормално да има судир на ставови, но сето тоа е конструктивно и резултира со поголем квалитет на одлуките. Токму тимската работа се трудам да ја потенцирам како наша појака страна. На вработените во секторот им укажувам дека треба да делуваме како тим и несебично да си помагаме заеднички да ги решаваме проблемите и заеднички да се справуваме со предизвиците. Сите понекогаш имаме потреба од помош, но за да очекуваш помош треба да му помогнеш на твојот колега тоа му е неопходно. Со таквиот тимски пристап многу си ја олеснуваме работата, а воедно ги зацвстуваме нашите колегијални односи.

Разговорот го водеше: Соња Никчевиќ

ПОШУМУВАЊЕ НА ОПОЖАРЕНА ПОВРШИНА КАЈ “ЕЗЕРО МЛАДОСТ” ВО ВЕЛЕС

По повод 75 години од формирањето на ОНН на “Езеро Младост” во Велес беше организирано пошумување. На манифестацијата беше присутен Премиерот на РС Македонија Зоран Заев, министри од Владата, преставници на дипломатскиот кор, Генералниот директор на ЈП Национални шуми, Зоран Горгиев, пом. дир. Маре Басова и Николчо Киров, раководителот на Бабуна –Велес Љубинка Попова, вработени од подружницата.

Пошумувањето беше извршено на опожарена површина на Езеро “Младост”, со 75 школовани садници од Аризонски чампрес .

“Со новата Рамка за соработка за одржлив развој 2021-2025 со ОН, имаме стратешки документ за јакнењето на принципите на одржлив развој и изградба на едно просперитетно и инклузивно општество.

Како дел од активностите по повод Денот на Обединетите нации и 75-годишнината од потпишувањето на Повелбата на ОН, засадивме 75 млади садници дрвја во околината на Велешкото Езеро - „Младост“, што беше зафатена од пожар пред повеќе од една година.

Акцијата е организирана како симболична заложба за позелена, подобра и одржлива иднина на сите луѓе во Северна Македонија, како еден од националните предизвици и приоритети вклучени во новата Рамка за соработка за одржлив развој 2021-2025.”-нагласи премиерот Зоран Заев.

Со ова пошумување, со цел да се одбележи Денот на Обединетите нации и 75-годишнината од потпишувањето на Повелбата на ОН, започнува обновувањето на опожарените површини по катастрофалниот пожар кој ја уништи цела шумска вегетација со старост од 50-тина години.

ЗАПОЧНА КАМПАЊА ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСОГОВСКИТЕ ПЛАНИНИ ЗА ЗАШТИТЕН ПРЕДЕЛ

Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) во соработка со Македонско еколошко друштво (МЕД), Јавното претпријатие „Национални шуми“ и општините во идното заштитено подрачје започнува кампања за прогласување на Осоговските Планини за заштитен предел.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Со цел, засегнатата јавност да биде добро информирана и запознаена што претставува „заштитено подрачје“, кои се придобивките, вклучувајќи ги и економските аспекти и зошто Осогово заслужува и треба да се заштити, започна оваа кампања која ќе се спроведува во следните четири недели. Кампањата ќе опфати промоција на кратки видеа и фото-тестемонијали од Осоговскиот регион, постови на социјалните мрежи со важни информации за идното заштитено подрачје, за природните вредности, биодиверзитетот и специфичните интеракции на природата и човекот, за туризмот, планинарството, специфичната култура и традиција, како и за придобивките од заштитата на подрачјето.

МЖСПП, МЕД и ЈП „Национални шуми“ ги повикуваат општините во регионот, невладините организации, медиумите, локалните бизниси и сите вљубеници во природата да ја поддржат оваа кампањата преку споделување на содржините на своите веб страници и на социјалните медиуми и со тоа да придонесат за помасовно споделување на информациите за идното заштитено подрачје и успешното завршување на процесот.

Оваа кампања е поддржана од Програмата за зачувување на природата (ПЗП), проект на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), а координиран од „Фармахем“ од Скопје.

Слоган на Кампањата:

Осогово какво што сакаме да биде: чисто, зелено и развиено!

Хаштаг на кампањата:

#ДаГоЗачувамеОсогово#ОсоговоИЛичноИРазлично#брегалничкислив#СНinМК

извор: Министерство за животна средина и просторно планирање

ОДРЖАНА ПРВАТА ЈАВНА РАСПРАВА ЗА ОСОГОВО

На првата јавна расправа за Нацрт-Одлуката за прогласување на дел од Осоговски Планини за заштитен предел, која се одржа во Кочани, беше презентирана Студијата за валоризација за предлог-подрачјето за заштита “Осоговски Планини” во категоријата Заштитен предел од страна на претставниците на Македонското еколошко друштво (МЕД), изработувач на Студијата, како и текот на постапката согласно законската регулатива до конечното донесување на Одлуката за прогласување од страна на Владата на РСМ, од страна на претставник на Министерството за животна средина и просторно планирање како носител на реализатор на Иницијативата.

- Се поголемо значење, особено во пост ковид периодот добива заштитата на животната средина и со зголемувањето на површините на заштитените предели всушност РС Македонија ги следи главните определби на европскиот „Зелен договор“, - рече заменик министерот за животна средина и просторно планирање Јани Макрадули во поздравното обраќање посочувајќи го примерот со изградбата на пречистителната станица во Кочани кој е најдобар показател за ефектите врз рехабилитацијата на речните видови во реката Брегалница.

Поздравни обраќања имаа и градоначалникот на Кочани Николчо Илиев и пом.дир на Сектор за одгледување, подигање, екологија и лов во Национални шуми, Маре Басова, иден управувач со заштитениот предел.

На јавната расправа присуствуваше бројна публика составена од претставници на владини институции, општината, бројни локални граѓански здруженија, претставници на бизнис заедницата, новинари и други заинтересирани страни. Акцент на дискусијата од страна на присутните беше ставен на статусот на неизградените мали хидроцентрали, особено на онаа што е планирана на Мала Река. Од страна на присутните беше акцентирана и потребата од поинтензивна еколошка едукација и развивање на позитивни навики кај населението во однос на препознавање на начините за зачувување на природните вередности на Осогово.

Реализација на овој проект е поддржана од Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија (ПЗП), проект на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), а координиран од „Фарма-хем“ од Скопје.

РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ДЕЛОВНАТА ЗГРАДА НА ПШС ШАР- ГОСТИВАР

Управната зграда на ПШС „Шар“ – Гостивар е сместена на репрезентативна локација, во централното градско подрачје на Гостивар, на самата крстосница помеѓу булеварите „Браќа Ѓиноски“ и „Гоце Делчев“. Изградена е во педесеттите години од минатиот век, од цврст материјал, со стил на градба типичен за своето време. Со површина од околу 200 m² и со десети простории на две нивоа, нуди доволно

простор за сместување на административниот персонал на Подружницата.

Годишните и забот на времето имаа оставено бројни траги на објектот, како во внатрешноста на просториите, така и на неговиот надворешен изглед, со нарушена функционалност на објектот секако дека е отежнато функционирањето на целокупната работа.

Согледувајќи ја оваа неповолна состојба, раководството на ЈП „Национални шуми“ во Инвестиционата програма на Претпријатието за 2019 година предвиде реконструкцијата на објектот. Заради подобрување на состојбите, беа преземени низа административни и технички активности, околу распишување на оглас за јавна набавка, негово спроведување, како и техничка изведба на договорените работи. Кон крајот на 2019 година, во ПШС „Шар“ – Гостивар беше извршена реконструкција на управната зграда. ЈП „Национални шуми“, Инвестиционата програма ја донесува по усвојувањето на Програмата за работа, а средствата за развој и инвестиции се во рамките на планираната нето добивка. Од остварените приходи во претпријатието кое е на самофинансирање, се надоместуваат расходите од работењето- платите на вработените, средствата за развој и инвестиции, средствата за јавни набавки како и за други потреби кои

произлегуваат од тековното извршување на работните задачи и обврски.

Поради наведените финансиски обврски на ЈП „Национални шуми“ инвестициите во претпријатието се сведуваат на најнеопходните, кои имаат директно влијание за непречено реализирање на планираните активности во Програмата за работа. Покрај набавка на основни средства кои се директно поврзани со производниот процес како и заштитата на шумите, обично се планираат и инвестиции во информатичка опрема, во реконструкција на објекти на управните згради во подружниците и други останати инвестиции.

За подобрување на условите за работа на вработените во Подружниците на ЈП „Национални шуми“ во Инвестиционата програма за 2019 година, беше планирана Реконструкција на Управната зграда во подружницата „Шар“ во Гостивар. Висината на потребните финансиски

средства за изградба и реконструкција на градежните објекти е утврдена врз основа на потребниот материјал и работна рака, согласно предмер и пресметка за соодветниот објект. Реконструкцијата на Управната зграда во ПШС „Шар“ - Гостивар по спроведена постапка изнесува 620.000,00 денари, а Договорот за реализација е склучен на 18.11.2019 година. Договорот за Стручен надзор на реконструкцијата на административна зграда во вредност од 15.500,00 денари е склучен на 28.11.2019 година. Реконструкцијата на Управна зграда во подружницата во Гостивар е целосно реализирана во деловната 2020 година.

“Реконструкцијата е правена дел по дел, според приоритетите, зашто во исто време мораше да се работи тековната работа, да се организираат вработените, што секако не беше лесно, ниту едноставно. Но, сите знаеме дека со добра организација и желба за исполнување на целта, се

може да се постигне. Првично е извршена набавка и замена на старите и дотраени прозорци со нова ПВЦ столарија. Извршена е санација на покривот, ревизија и замена на поголемиот дел од олуците за одвод на атмосферската вода работи кои пред се овозможува да се направи солидна основа за понатамошна работа.

Следуваше следната фаза-санација на фасадата на зградата која беше во ужасна состојба. Сите оштетени и нестабилни делови од фасадата беа отстранети. Фасадата беше израмнета со малтер и по соодветните подготвителни работи и поставување на подлога, истата беше изведена со модерен структурен малтер, што на објектот му даде нов, деловен изглед. Балконот на источната страна, над самиот влез во зградата, порано беше откриен и нефункционален. Со изведба на натстрешница истиот е покриен, со што се заштити целиот објект од атмосферски влијанија и на балконот му се даде функционалност.

Во дел од просториите беше извршена санација на малтерот и финална обработка со глет и структурен малтер на сидовите, како и изведба на спуштен плафон таму каде беше неопходно. Старите и дотраени подови се заменети со модерен ламинатен под.

Со оваа инвестиција, четириесеттината вработени во ПШС „Шар“ - Гостивар добија подобри услови за работа во санирана и модернизирана управна зграда, што со оглед на позитивните финансиски резултати кои Подружницата години наназад ги покажува, несомнено е повеќе од заслужено.” – заклучи раководителот на ПШС „Шар“ –Гостивар, М-р Милорад Андријевски.

С.Н.

НАМАЛЕН БРОЈОТ НА ПОЖАРИ ВО ТЕКОТ НА 2020

Во тековната 2020 година со воведување на поголемо присуство на терен и редовни контроли од страна на вработените и шумочуварската служба, како и поволните временски услови значително беше намален бројот на шумски пожари

Шумски пожар е секое неконтролирано горење на шума, шумско земјиште, без оглед на зафатената површина, интензитет и причина за негово настанување, кој опфаќа и горење на земјоделска површина и пасиште, поблиску од 200м до работ на шумата. Шумските пожари сериозно го нарушуваат животот и здравјето на луѓето, неповратно го уништуваат шумскиот потенцијал, ја деградираат природата и животната средина и причинуваат значителни материјални штети и финансиски трошоци.

Најчест причинител за појава на шумски пожари (во 99% од случаите) е човекот, а громот и самозапалувањето на шумата како причина за настанување на пожар е само со 1%. Пожари предизвикани од човекот може да бидат намерни-подметнати пожари и ненамерни-од невнимание при палење на стрништа, палење пасишта, фрлени опушоци, сообраќајна незгода, искра од алат при работа, искра од електрични далеководи, приготвување скара во шума, палење логорски оган, палење депонии и др.

- Согласно Законот за заштита и спасување (Сл.весник на РМ бр.67/04), Закон за пожарникарство (Сл.весник на РМ бр.67/04), Закон за шумите (Сл.весник на РМ бр.64/09), Правилникот за посебните мерки за заштита на шумите од пожари (Сл.весник на РМ бр.82 од 19.05.2015 година), и согласно Годишниот оперативен план кој го изработуваат подружниците, при настанување на шумски пожар ЈПНационални шуми има обврска да даде прв одговор со гасначи и средства за гаснење.

Оттука следува дека ЈП Национални шуми има обврска да презема превентивни, подготвителни и директни мерки за заштита на шумите од пожари. Превентивните мерки се преземаат со цел едукација и подигање на јавната свест кај населението за опасностите од шумските пожари, подготвителните мерки се преземаат со цел да се постигне максимална подготвеност да се одговори во случај на настанување на пожар, а директните мерки се преземаат за време на траењето на пожарот, со цел за неговото локализирање и гаснење.

Значењето на превентивните и подготвителните мерки е поголемо ако се знае дека секој износ на финансиски средства, потрошен за овие мерки е добро инвестиран и е секогаш помал од износот на направени трошоци за: директна мерка (гаснење), за управување со опожарена површина после гаснење (санација, пошумување, одгледување, заштита и пополнување на пошумената површина), а особено ако на ова се додаде и направената штета на шумскиот фонд.

Секторот за заштита на шумите, надзор и внатршна контрола ги презеде сите мерки за спречување и намалување на бројот на пожарите. Во 2019 сведоци бевме на исклучително сушен период кој овозможи појава на рекорден број на шумски пожари. Според податоците од Годишниот извештај за 2019 година, бројот на пожари изнесувал 402, опожарена е површина од 15.675,45 ха, изгорена е дрвна маса од 95.938,20м³, а предизвиканата штета изнесуваше 808.669.316,00 ден., трошоците пак за гаснење на пожарите изнесуваа 10.080.080,00 ден.

Во 2020 год. заклучно со Септември месец бројот на пожари изнесува 97 пожари, опожарената површина е 1.150,92 ха, изгорената дрвна маса е 8.038,00 м³, причинета е штета од 80.894.150,00 ден., а трошоците за гаснење на пожарите изнесуваат 1.263.022,00 ден.

Ако направиме споредба со почетокот на 2019 година, поточно за месец март кога имаше енормен број на пожари и само за еден месец беа регистрирани дури 223 пожари од кои дел беа шумски, односно, зафатена беше шумска површина, во Март 2020 год. имаше само 11 пожари што покажува дека бројот на пожари е значително намален.

Исто така, ако се направи споредба до Септември 2019 и Септември 2020 година сосема е видлива разликата на бројот на настанати шумски пожари во однос на предходната година.

Согласно потребата од превентивно делување беше воведена Забрана за движење во шума Со допис бр.11-251/1 од 16.04.2020 година, а согласно член 57, став 3, од Законот за шуми ЈПНШ поднесе Барање за воведување забрана на движењето во шумите со кои стопанисува ЈПНационални шуми, по што Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство воведо делумна забрана за движење во шума и шумско земјиште од 06-20 часот, бр. 49-4536/2 од 16.04.2020 година, која беше со важност од 17.04.2020 година се до нејзиното отповикување.

Движењето во шума беше дозволено единствено со писмена дозвола издадена од подружниците на ЈПНационални шуми за подрачјето со кое стопанисуваат. Забраната не важеше за вработените во јавното претпријатие.

Забраната за движење во шума важеше се до нејзиното отповикување и тоа до 24.04.2020 год. Поради проценка дека е намален ризикот од појава на шумски пожари ЈПНШ поднесе барање за отповикување на делумна забрана за движење во шума и шумско земјиште со арх.бр.11-251/4 од 23.04.2020 година, согласно што, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, даде согласност за укинување на делумната забрана за движење во шума и шумско земјиште бр.11-251/5 од 23.04.2020 год.

Секторот за заштита на шумите, надзор и внатрешна контрола согласно Планот за јавни набавки за 2020 година, ја реализираше и Набавката на специјални теренски возила, а со цел усогласување со Правилникот кој влезе на сила од 1 јануари 2020 година. Во Декември 2019 година Управниот одбор на ЈПНШ донесе Одлука за Измена на Планот за јавни набавки за 2019 година, во која предвидените средства за набавка на 14 ровокопачи во износ од 10.000.000,00 денари беа пренаменети за набавка на 5 специјални теренски возила за гаснење на пожари на отворен простор. Во МАРТ 2020 год. ЈПНШ изврши набавка на 5 специјални теренски возила за гаснење пожари со вградени пумпи и истите беа распоредени на следните подружници: „Плачковица“ - Ваница, „Саланџак“ - Валандово, „Кајмакчалан“ - Битола, „Преспа Дрво“ - Ресен и „Галичица“ - Охрид.

Со цел спречување на ширењето на пандемијата од коронавирусот COVID-19, во текот на месец март 2020 година вработени во ЈПНШ вршеа дезинфекција со специјалните возила за гаснење на пожари Pick up 4x4 со пумпа, на влезовите и улиците во Кавадарци и аеродезинфекција по улиците со специјални теренски возила за гаснење на пожари Great Wall Steed 5 4x4, во Берово и Гевгелија. Дезинфекцијата со специјалните возила на ЈПНШ против корона вирусот во Кавадарци продолжи и во месеците ОКТОМВРИ и НОЕМВРИ.

Со набавката на овие теренски возила се покажа дека освен функцијата за гаснење на шумски пожари, истите се употребуваат и за други потреби.

**Сектор за заштита на шуми,
надзор и внатрешна контрола**

ЕСЕНСКО ПОШУМУВАЊЕ ВО ПШС “ЛЕШНИЦА” – ТЕТОВО

Започна есенското пошумување на подрачјето на ШС Лешница-Тетово.

Вработените во ЈП Национални шуми - ШС “Лешница” – Тетово денес ја започнаа акцијата за пошумување и зголемување на шумскиот фонд со 35 000 нови дрвја.

Согласно предвидувањата во Посебните планови за стопанисување со шуми, пошумувањето ќе се изврши на повеќе локалитети во Шумско Стопанска Единица-Сува Гора-Милетино, ШСЕ Јабланица и ШСЕ Шар Планина Бистрица. На површина од 10 хектари ќе бидат засадени 15 000 садници од БЕЛ БОР и 20 000 садници од ЦРН БОР.

Акцијата започна во ШСЕ Сува Гора – Милетино, а ќе продолжи во наредниот период и на останатите локалитети во другите шумско стопански единици.

ПОШУМУВАЊЕ НА ОПОЖАРЕНИ ПОВРШНИ

ЈП Национални шуми продолжува со активности-пошумување за борба против опустинувањето, санирање на опожарени површини се со цел зголемување на површините под шума. На 06.11.2020 година се изврши пошумување во врска со кампањата на [ProCreditBank](#) „Се грижам, делувам, менувам,“. Пошумувањето се изврши во ШСЕ Осогово II., Површината на која беше извршено пошумувањето е опожарена во 2019 година. Пошумувањето беше извршено со садници од багрем кои се донација од [ProCredit Bank](#). Со оваа соработка се надеваме дека ќе се зголеми бројот на компании кои ќе се вклучат во активностите кои ги спроведува ЈП Национални шуми за зголемување на површините под шума односно озеленување на РС Македонија. На пошумувањето присуствуваа: Директорот на ЈП Национални шуми Зоран Горѓиев, Помошниците-директори на Секторите за одгледување, подигање, екологија и лов и Секторот за заштита на шумите, надзор и внатрешна контрола Маре Басова и Николчо Киров, вработени во Подружницата Осогово-Кочани, како и претставници од [ProCreditBank](#).

ПШС“Беласица”- Струмица

СО ДОБРА ОРГАНИЗАЦИЈА ДО ОДЛИЧНИ РЕЗУЛТАТИ

Дирекцијата на ПШС Беласица -Струмица, се наоѓа во самиот центар на градот, што значи дека на шумарството во овој крај му се придавало значително значење. Струмица е еден од најубавите градови во државата, сместена во подножјето на прекрасната планина Беласица, шумовита, со исклучително интересни предели, голем број на водопади што ја сместува во делот на исклучително интересни места за посета и рекреација. Изобилува со многу плодови, почнувајќи од сите видови на печурки, како и други шумски плодови кои претставуваат дополнителна можност на заработка на месното население и стопанството во овој град. Секако не треба да се заборави фактот дека овој крај е исклучително богат со земјоделски производи и капацитети за преработка и пласман на пазарот на овие производи.

Планината Беласица, со своите седумдестина километри, распространета е во три држави и е доста интересна, неоткриена и малку посетена.

Чувството кога се навлегува во шумата на Беласица е неописиво. Мирот кој како музика одвреме навреме го нарушува понекогаш прелетување на птиците, тивкото шумолење на ветерот, а потоа од некаде се слуша и жубор на вода.

Есен во шума. Воздухот повремено затреперува со пријатна свежина, иако се`мириса на топлина. На тишината и ги кажувам зборовите, а таа ми ги враќа. Разговарам со шумата. Чекорам низ шибјето назад. Чекорам по патеката, го прескокам поточето кое за миг ме заплиснува со распрскана свежина. Нема луѓе. Нема никој. Само шумата и јас, чекориме како една со забрзани чекори. Застанувам. После потокот нема патека. На мене останува да ја искрчам со своите чекори, препуштени на опуштеност на пријатен мирис на грмушките прошарани со диво цвеќе. Стеблата на дрвата ја полнат својата сила од исконското на шумата...водата и земјата. И расте шумата, раззеленета, збушена, мислиш ќе препукне од свежина. Шарена, во сите бои во далечината. Ме мами да навлезам подлабоко пробивајќи се низ густото шибје, кое, и кога ме гребе чинам, ме гали и се шири, ми прави пат до својата прегратка. Миризма недоловена. Густина која ме прегрнува, како да сака да ме заштити од загаденоста и вревата. Длабоко со својата тишина. Бескрај ми се причинува престојот во шумата, а само здив е. Таа е секогаш нова, поинаква. Го менува својот лик, следејќи ја желбата на дрвјата за секојдневна промена. И животните се тука, ги чувствувааш иако се скриени зад некои свои закони, го чуваат својот простор на мирот и тишината. Шумата со се`што е во неа се движи. Нечујно, тивко, понекогаш диво и незапирливо, тече како планинските потоци кои ја сечат нејзината утроба во друга, една кон друга, јас во нејзината таинствена длабочина...таа во тајните на мојата душа. И дишиме, двете. Со ист здив полека на почетокот, па забрвено.

Се искачувам по тесната патека, несвесна дека домаќините се зад мене...и одеднаш, татнеж...се слуша звукот на водата која се слива високо од планината, ги сече карпите и со единствен звук

кој само овде може да се слушне, а личи на исконски татнеж на огромна количина која се слива под мотот. И тогаш нема што да се зборува. Здивот запира. Гледаш фасцинирано во моќта на водата, ја слушаш длабочината на планината. Се чувствиваш фатен во пазувите на Беласица и нејзината убавина. А наоколу, шума стара многугодишна, ја дели тајната на водопадот кој ја крие тајната на настанувањето и шумот на шумата. Го земаш фотоапаратот и фотографираш, свесен дека останува само фотографија која тешко може да го опише вистинското чувство. Тоа е Смоларскиот водопад, а вакви водопади има неколку на Беласица. Струмичката страна на планината Беласица изобилува со многу убави места, како што се: Смоларски водопади, Колешински водопади, Габровски водопади, тромејето Тумба, Мокринските извори... што всушност го објаснува квалитетот на шумата што расте на оваа планина, претежно даб, бука и бор.

Домаќините ги опишуваат и другите богатства со кои располага Беласица, имено, пред неколку месеци официјално од стручно лице е потврдено дека на Беласица се наоѓаат и мегалитски камења (карпи). Познати за само многу мала популација, а достапни за речиси секој, штета е што сеуште не ги познаваме и не ги промовираме доволно нашите природни и историско – културни наследства во недопрената природа. Овој мегалитски камен се наоѓа веднаш до самиот планински пат и е лесно достапен што би можело да прерасне и во туристичка атракција, а воедно е и во непосредна близина со карпата Орел. Најинтересна и најубава патека е од с.Кочули до врв Џами Кран 1198 мнв до кој се стигнува за околу два и пол часа. Оваа патека почнува од 280 мнв и за еден час се искачуваат на 800 мнв по стрмна патека и наидуваат на месноста Римски Гробови. Неистражено место и познато само за локалното население, но и за дивите копачи. Дури и локалното население не знае многу за ова место, освен дека се пренесува од колено на колено дека месноста се вика Римски Гробови.

За економските карактеристики и состојбите во ПШС“Беласица”- Струмица, разговаравме со раководителот на подружницата Љупчо Митрев, шумарски инженер по професија, кој е назначен за раководител од јули 2017 година, во подружницата е вработен од 1984 година како шумарски инженер во тогашното Претпријатие во општествена сопственост Беласица Струмица. Во текот на целиот работен век го има организирано производството во повеќе работни единици кои ја сочинуваат “Беласица” Струмица. За него Беласица и шумите на оваа планина, со која стопанисува подружницата се познати и проодени по којзнае колку пати. “Ја познавам Беласица, што би се рекло, како својот џеб--со насмевка напомена нашиот соговорник. Токму затоа безрезервно ја прифатив функцијата раководител на подружницата, сигурен дека може да се извлече максимум од капацитетите со кои изобилува овој крај, а тоа се квалитетно дрво и добар пазар. Секако има и проблеми, но и тие ми се познати и се надевам дека тековно ќе ги решаваме.”

ОСВРТ КОН АКТУЕЛНАТА СИТУАЦИЈА ВО ПШС "БЕЛАСИЦА"-СТРУМИЦА

Во оваа подружница има вработено 93 вработени на неопределено и на определено време. Просторите во кои се работи всушност е спрат од зграда и склад и плац кој се наоѓа на излезот од Струмица према Р.Бугарија.

Во моментот на моето доаѓање за Раководител на оваа подружница, во почетокот на јули, 2017 година, можам да кажам дека затекнав многу лоша состојба во однос на организацијата на производството и обврските за снабдување на населението со огревно дрво. Познавајќи ги условите во кои работи, како и капацитетите кои можат со добра организација, подобрување на работната дисциплина и подобрување на соработката со надворешните извршители, знаев дека може да се постигне многу повеќе. Благодарение на залагањето на екипите за работа во сите сектори и несебичната помош што ни ја пружи актуелното раководство од дирекцијата предводено од директорот Зоран Ѓорѓиев, до крајот на 2017 година успеавме да ги надминеме сите проблеми и постигнеме максимална реализација на планот. Посечено, дотурено и целосно наплатено е производството на огревно и техничко дрво. Со ова докажавме дека со малку поголем напор и залагање резултатите можат да се достигнат, иако морам да нагласам еден горлив проблем со кој се соочуваме, а тоа е недостаток на механизација и застарен возен парк, но ние се надеваме дека во соработка со дирекцијата, со тек на време и овој проблем ќе се надмине.

ЕКИПИРАНОСТ НА ПОДРУЖНИЦАТА

Од аспект на екипираноста во подружницата по сектори, само делумно е задоволена потребата за работа. За таа цел согласно планирањата во Програмата за работа за 2020 година, предвидени се, а дел и остварени вработувања, на определено време (сезонски работници), согласно сезонскиот карактер на работата во шумарството, за подобро функционирање на подружницата и справување со проблемите кои произлегуваат од работата. Имаме неколку празни работни места ослободени по пат на природен одлив и очекуваме дека ќе се пополнат со квалитетни млади и стручни лица.

АКТИВНОСТИ ПРЕЗЕМЕНИ ПОСЛЕДНИТЕ 6 МЕСЕЦИ

Во 2020 година голем акцент подружницата има дадено на отварањето на шумите со нови шумски патишта. Имено изградени се 4,91 км на нови патишта, извршена е реконструкција на шумско камионски патишта во должина од 17 км и прочистување на постоечки патишта во должина од 103 км. Пошумени се површини од 35 ха со иглолисни садници и тоа од црн бор, багрем и чепрес во количина од 73.500 садници. Извршена е прореда во борови култури на површина од 21,53ха и оплодна сеча на површина од 20 ха.

Производство на дрвна маса, квалитет, етат, исполнување на етатот

Според можниот етат за 2020 година кој изнесува 49.674m^3 планиран е годишен бруто етат за 2020 година од 36.944m^3 и процент на искористување на можниот етат од 74%. Заклучно со 31.10.2020 година процентот на исполнување е 86 % од планираниот годишен етат. Искуствено до крајот на годината се очекува да се реализира планираната дрвна маса.

Производство на дрвна маса заклучно со 31.10.2020 година изнесува

Техничка дрвна маса:

- Планирани за 2020 год. 8.257m^3 – реализирани 6.171m^3 кумулативно со месец октомври

Огревно дрво:

- Планирани за 2020 год. 23.526m^3 – реализирани 21.006m^3 кумулативно со месец октомври

Продажба и пласман на дрвни сортименти

Во 2020 година, како никогаш досега, побарувачката на огревно дрво од страна на месното население е многу голема. Досега испорачани се договорените количини на огревно дрво, што значи дека е одговорено на сите побарувања од купувачите, физички, правни лица и здруженија на пензионери. При посетата на складот затекнавме одреден број на заплени дрва и застарена механизација која ја отсликува сликата на скоро сите подружници. Токму затоа, во недостаток на сопствена механизација, работата во шума во фазите сеча, дотур и превоз се извршува во поголем процент со надворешни извршители.

Голем дел од населението кое се снабдувало со огревно дрво од бесправна сеча, кои со добро организирана контрола успеавме да ги намалиме, а резултатот на тоа е очигледен со враќањето на довербата кај населението за снабдување со огревно дрво од подружницата.

План за работа за тековната 2020 година

Што се однесува до планот за тековната година, како што се гледа од претходното образложение и дадените податоци се гледа дека "Беласица"-Струмица го има исполнето планот и до крајот на годината ќе се трудиме да го задржаме истиот интензитет во делот на производството и организирањето на истото. Тоа е наша цел и во овие услови на пандемија со Ковид 19, кои значително го пореметија вообичаениот ритам на работа, се надеваме дека нема многу да ја нарушат востановената динамика. Убавото време, есенва ќе помогне да се направат подготовки и да се сработи однапред дел од планираното, што е поволна околност.

Ја завршивме посетата на подружницата, свесни дека уште многу работи не начнавме, а се дел од работата, зашто, шумарството не е само производството. Тука е и расадникот од отворен тип, одгледувачките и уредувачки активности, заштитата и другите функции на стопанисувањето на шумите, за кои и покрај скромноста на овој прекален шумар има уште многу да раскажува.

Подготвила: Соња Никчевик

